

NAPREDNJAK

NEJUNAČKOME VREMENU U PRKOS!

RUKOPISI SE NE VRACAJU. -
PISMA I POŠILJKE NEPLA-
-- ČENE NE PRIMAJU SE. --
OGLASI SE RACUNAJU 16 PA-
RA PO PETIT RETKU, A ZA
VIŠE PUTA PO POGODBI.
PRIOPĆENJA I ZAHVALE 20
-- -- PARA PO RETKU. -- --

Pretpлата: za Šibenik (donošenjem kući) godišnje Kr. 5.— za Austr.-
Ugarsku Monarhiju godišnje kr. 6.50 — za inozemstvo godišnje kr.
8.50 — Pojedini broj u mjestu 8 para, vani 10 para.

IZLAZI SVAKOG PETKA.

Odgovorni urednik: A. - VJEKOSLAV TRINAJSTIĆ.
Izdavač, vlasnik i tisak „Pučka Tiskara“ D.r V. Iljadica i drugovi
u Šibeniku.

Braći Srbima i nebraći Bugarima

upravljamo na razmišljanje ovo
par riječi dobrog genija Slavenstva,
koji u oči bratoubilačkog rata pre-
ko pera umnog našeg P. Preradovi-
ća dovikuje nesložnoj braći:

„Tu od smrti straha nije,
„Al' života bojat se je
„Nesretnome onom bratu
„Koj' nadživi ubijenoga . . .

„Nek ti sina dva porodi,
„Da i oni kao i mi
„Pokolju se medju njimi
„I porodu opet svome
„Krvni primjer da ostave . . .
„I neka se tako penje
„Od koljena do koljena
„Strašna kletva našeg roda:
„Da Slavjanska tužna mati
„U vlastitoj svojoj krvi
„Potapat si djecu mora! . . .

U ime Njegova Veličanstva Cara!

C. k. Okružni Sud u Šibeniku potvr-
dio je zaplijenu:

1) uvodnog članka „Slavjanska stvar“
koji počimlje riječima „To nas je . . .“ i
i svršava riječima „. . . one pišu“.

2) članka koji počimlje riječima „Jed-
na . . .“ a svršava riječima „. . . Lukacs“
štampanog u prošlom „Naprednjaku“ br. 24.
uz ovo obrazloženje: „ad 1. nastoji se za-
vesti druge na djela nečudoredna i po za-
konu zabranjena (§ 305 K. Z.) ad 2. izru-
gavanjem vrijetja se poštovanje prema Ce-
sarju (§ 63 K. Z.)“.

PODLISTAK.

Ivo Jelavić — Split.

Na mome grobištu.

„Odletila sam onda, dušo draga, uzela
kronicu i ovo propelo, na kome je propet
naš spasitelj Isus, milost ga i slava bila, te
sam se toplo molila za spas naših duša. I
evo dodjoh k vama, da vam sve to javim.
Vi ćete je vidjeti također, jer je tako sud-
jeno svakomu, da je vidi, prije nego umre.
Molite se Bogu, jer su teške paklene muke“.

Tako je svršila stara Kate. Svijet je
ronio suze i buljio u sveticu. I ja sam plakao
i zalio, da ću morat ostaviti majku, braću i
svoje najmilije mjesto — gumno. — — —

Nekoliko minuta prodje i ću se, gdje nešto
doleti na kostelu. Svetica pogleda, opazi onu
pticu, koju je vidjela u župskom gaju.

Naše narodno ime.

O samoljublju, zanešenosti i zaljub-
ljenosti u naše narodno ime, napisao je
pok. profesor Natko Nodilo u prvom
godištu „Savremenika“ iscrpan članak,
prikazujući da je to u ovako pretjer-
ranom obliku samo specijalitet Hrvata,
Srba i Madjara i donekle Nijemaca i
Španjolaca. Kao specijalni uzrok ovoga
isticanja imena hrvatskog ili srpskog,
prof. Nodilo smatra klerikalizam, kato-
lički odnosno pravoslavlje.

„Mi smo Hrvati!“ „Mi smo Srbi!“
klikovali smo i pjevali — kaže prof.
Nodilo — „pa cijenili, da će taj čas
Evropa, udivljena, zamuknuti, imajući
samo pozor, kako ne bi ni cigloga gla-
sa od uzvisite nam pjesme izgubila.“

„Reći će tkogod da Hrvat i Sr-
binu nije ništa do ponosa, „do slavne
ostavine i uspomene otaca svojih?“ A
vlastito ime uznose ipak, uzvisuju i te
kako drugi narodi: Eno u staro doba,
Rim „onaj glasoviti Rim“ (illa incluta
Roma), što će po svećanim riječima
svoga pjesnika „carstvo zemlje, duh iz-
jednačiti s Olimpom“; eno visoka
„Božica Roma“, sa koje se razliječio
uzgoriti, pogotovo suvereni usklik:
„rimski građanin!“ (civis Romanus
sum). Evo u ovom vremenu Englez,
što skoro jednakim uzvikom hoće
da susjedima dade strah, da širom ze-
maljske kugle ladjama svijet uplaši.
„Slava Britaniji! (Rule Britany).“

„Možemo mi da sebi laskamo ko-
liko nam srcu drago, ali je takovo u-
movanje labavo sasvim. Prazan je po-
sao, ako i nije megalomanska naša
poza, povesti se za ovakim primjerima.
Bolje će biti ako stupimo oštrice sva-
koj skrajnosti. Niti stari Rim, ni En-
gleska, ni Rusija, ne mogu da nama
sitnima služe za ugled. Kod njih bješe
sve, ili je sve velikačko, kod nas je sve
maleno“.

Da izvede, kako je doista frazira-
nje sa strane Hrvata i Srba, pisac na-
vodi, da se kod ovih slučajeva i naroda
tim načinom isticala više samosvi-

jest, uvjerenje o vlastitoj snazi, dočim
je kod nas bila isticana puka riječ, sa-
mo ime, bez prave stvarne podloge.

„Nije nam pak još nešto s uma
smetnuti. Dok mi blaženi zinusmo u
pomenutu svetinju (narodnoga imena)
veliki će narodi naprotiv sebe kadgod
označivati raznim imenima, podjednako
časnim. Ponosu rimskom nije nipošto
smetalo, što svoj jezik Rimljani malne
uvijek nazivahu „latinskim“, kao što
kazivahu da su oni od plemena „latin-
skog“ te njihovi konzuli i pontifeksi
(svećenici) kano svoje rodjena svetko-
vahu „latinske svetkovine“ (feriae lati-
nae). Za kakovu kradju jezika, nema
toga Rimljana ili Latinina, koji da se,
ma i u šali, poradi nje prepire. Tako-
vo duboko mudrovanje prištedjeno
ostade pronicavosti ponekih naših filo-
loga, ujedno i pametnih politika. Čel-
jad, drugdje u svijetu, nije dokučita,
ni umudrena, kao mi! Šta više, rimski
pjesnici za svoju zemlju dičili se još
imenom „zemlja Auzonija“, premda je
samo iz daleka ovo ime postojbini nji-
hovo pristajalo. Na isti način Englezi
se ne žacaju reći, da su Anglo-Sasi,
kao što i jesu, a zemlju sa domovin-
skim krupnim naglaskom prozivati Bri-
tanijem, i ako to ona njima zapravo
nije takova, barem ne prema etničkoj
vrsti sadašnjih joj žitelja. S Englezima
samo se i mi Hrvati nekad u ovome
saglašavali, ističući Iliriju. Pak i sami
Francuzi, čiji je narodni naziv u svjet-
skoj civilizaciji tako glasit, upotreblja-
vaju kadšto još drugo ime. Vrijedi pri-
pomenuti, da odlični pjesnik Beranger
u januaru 1814, kadno je evropska
koalicija i reakcija išla da Francusku
potisne, žarkim stihom pozivaše u bor-
bu i Gale i Franke: „Stisnimo svoje
redove! Naprijed Gali i Franci!“ (Ser-
rons nos rangs. En avant Gaulois et
Francs!).“

Zaključujući svoje razmatranje o
naduvanju narodnoga imena, pisac ka-
rakterizuje taj naš položaj ovako: „Svi
mahom činimo to, a ponešto toga i
danas činimo, u nevjere. Malena se

naša ladja otisnu u debelo more mega-
lomanije, kadno u Evropi sa njemačke
drške preuzetnosti i nesitosti duvaše i
duva vjetar, manjim narodima protivan,
a u Austriji poguban nam vjetar jošte
neslomljenoga dualizma. Usred oluje
naša je ladja plovila k nekakvom no-
vom perivoju Hesperida. Rekoše, da
blage vile onamo gaje za nas drvece
sa zlatnim jabukama. Ništa zato, što
taj vrt čuva sedmoglava azdaja. Ta,
ne imadjasmo mi našega Herakla, koji
će neprelomivim oružjem svojih svetih
prava azdaju smesti i pogubiti. Pobož-
nom strpljivošću iščekivali su ljudi ču-
do kroz dva naraštaja, čekali i čekali
za kakovih četrdeset suh godina, ali
čuda se ne načekali. Dok oluja bijesni i
tjera, dotle bježi nam ispred očiju i
„Velika Hrvatska“ i „Velika Srbija“;
velikim i odmičućim morem proslje-
djujemo i mi i odmičemo njegovim va-
lovima (per mare magnum sequimur
fugientem et volvimur undis). Nigdje
zemlje, obećane nam u pustim zdravi-
cama, u tvrdim, kao klisura, progra-
mima historijskim i odvjetničkim. Sva
je sreća, da se mi sada, u novije do-
ba, napokon otriježnismo i trgovimo iz
naših zaludnih predugih snova“.

Iseljeničko pitanje.

III.

Kako već spomenusmo, usprkos
svoj agitaciji i sa strane zastupnika i
sa strane raznih novina proti emigra-
ciji, ova ipak sveudilj se širi i napre-
duje. Za Dalmaciju nam nedostaju po-
danci, ali n. pr. znamo pod izvjesno,
da se god. 1899 iz Hrvatske i Slavo-
nije iselilo blizu 6000 ljudi, dočim go-
dine 1900, taj je broj porastao na pu-
nih 11.000.

Emigracija ili iseljivanje jest zaista
čudna i zanimiva bolest ili zgodnije
rečeno pojava skroz gospodarsko-finan-
cijalne naravi u našem narodnom živo-
tu. Naš svijet silno, dakako, pati na

spasitelja Isusa, koji je umro za nas na sra-
motnom drvu križa. Mi ćemo skupa u mo-
litvi dočekati smrt. Svi su u nju gledali kao
u nešto sveta. Po dogovoru trebalo je da
pred ovom trošnom kapelom svi zajedno
umru. Tu je kapelu učinio glavar moga sela.
Njemu su djeca umirala, a da to zapriječi,
zavjetovao se je Blaženoj Djevici, da će je
tu na grobištu učiniti kapelu, ako mu od
Sina izmoli, da mu djeca više ne umiru.
Godinu dana iza toga zavjeta rodio mu se
sin, koji je ostao na životu. Glavar iz zah-
valnosti prema svojoj dobročiniteljici, učinio
je onu kapelu.

Njegov sin, koji je čudom bio spašen,
išao je pred povorkom sa strom Katom.
Kad dodjoh do posvećenog mjesta, klekoše,
stadoše se moliti. Glavarov sin stupi pred
sliku Bogorodice i poljubi je. Svi zaplakaše
i digoše sklopljene ruke prema Gospinoj
prilici, da mole milost u nje. Njihovi su se
glasovi gubili po svoj pustoši. Mjesec je već
daleko poskočio i sažalno gledao na ljudski

rod. Oni su cijelu noć probdijeli pred kapelom
na mome grobištu, tukući se u prsa i oče-
kujući svaki čas konac svijeta. Dan je svanuo,
prošao i drugi došao, a svijet je dalje živio.
Nu narod je i dalje vjerovao staroj Kati i
tukao se u prsa.

Nova je ptica i dalje letala po seoskim
stablama; čovjek je u nju gledao i zazirao,
ali stara se pjesma uvijek opetuje: Jedni se
radjaju, drugi umiru. —

Ja sam tu stao i pogledao prijatelja,
koji me je pozorno slušao.

— Jesi li svršio?

— Jesam!

— To si ti doživio?

— Uprav na mome grobištu.

Tada smo pošli kući i proveli cijelo
veće pripovijedajući o životu u gradu i na
selu. Sutradan moj prijatelj na silu otputuje
uvjeren, da i priroda može biti mrtva, da
čovjek može sve učiniti i sve pretrpjeti.

toj bolesti pak ne sluša a ma nikoga, već nalazi načina da zaboravi i mimoidje sve savjete, opomene pa čak i naredbu vladinu te odlazi preko mora u bogatu Ameriku trbuhom za kruhom čim mu sjevne zera nade u bolje življenje. Nikakova novinska agitacija, a još manje navale zastupnika ne će kod nas zapriječiti struju po kojoj se naš svijat zalijeće preko okeana do u Amerike.

Promotrimo najprije same iseljenike, analiziramo dobro njihov način zarade i dolazimo do toga da u suštini imamo dvije vrste iseljenika, kojima ja doduše svrha jedna, ali posljedice njihova iseljavanja su sasna različite.

Poneki su kod kuće, gladaju u istinu, zarade a ma baš nikakove. Obradivanjem im zemlje ništa ne nosi, dok ljudi propadaju, uništavaju ih porez i ostali nepravedni nameti. Nije se čuditi. Ako ovi ovakovi prodadu i zadnji komad zemlje i zadnju krayu, te odlaze u Ameriku gdje zasluže od 3—5 dolara (1 dolar kr. 4.95) na dan, dok kod kuće zarade nema a i ta slaba nagradjena. I onda biva ono što čas prije istaknusmo: ovi ljudi odlaze u Ameriku, dok kod kuće ostaju žena i djeca i vazda bar 1/3 isprešane svote za u Ameriku. Nakon pol godine stižu novci američanske zarade. Žena otplaćuje po malo dug, obradjuje tuđim radenicima polje u koliko isto obećava nešto, kuća se popravlja i krpi. Na koncu naš se čovjek vraća kući nekud daljeg pogleda, iskusniji i štedljiviji i za svoje prilike imućan.

Vidimo već kako se neki smiju ovim rečima, kao da time hoće da kažu, da od svega toga nema ništa jer da iseljavanje samo po sebi jest jedna vrlo pogubna pojava po naš narod. Ali to nisu proste iznimke, jer sve do nedavna ovakovi su slučajevi u nas a osobito u očnoj Dalmaciji veoma tipični. Molimo vas, koliko li se samo ne seli svijeta sa naših otoka kao Brača, Hvara i Korčule čistom tendencijom da poprave rasklimane financije pak da se opet bogati i noćem i iskustvom povrate u svoj zavičaj. Da se još jasnije izrazimo, to gotovo i nisu nikakovi iseljenici, to su ljudi, koji odlaze u Ameriku jedinom svrhom da zarade, da nešto steknu, da se spase duga i onda opet da obdjavaju svoja polja i živu svojim životom. Na jednaki način i naši primorci plove širom dalekog mora kojekuda i kad nešto privrede, onda se kući vraćaju. Zar bi onda mogli da nazovemo iseljenicima one, koji odlaze na radnju kakovog trasiranja ili bušenja tunela u Prusku, Rusiju, Švicarsku gdje ostanu po 1—2 godine, te se onda kući vraćaju? A ipak ti su sasna slični onima, koji časovito i vremenito odlaze u Ameriku i onda se redovno kući vraćaju.

Tko n. pr. znađe koliko iseljeničkog movca prispjeva u naše krajeve, taj bi sasna drukčije govorio o pojavi iseljavanja, jer što je morala učiniti vladina „zlatna kiša“, to su učinili dolari, koji su procvjetali iz žuljeva naših ljudi u Americi. Na koncu pitamo što je bolje: ili našeg čovjeka ostaviti kod kuće odnosno ne dati mu sredstava da ode u Ameriku te da na taj način kuburi i gladuje kod kuće? ili je bolje i pametnije pustiti ga da ode preko mora u daleki kraj, pak da tamo dostigne ono za čim je težio? Trećeg nema i nemože biti, jer baš naše prilike takove su, da ne daju našem čovjeku srednjih ekonomskih okolovština da živi na načinu mu nije potreba okrećati glavom drugamo u želji za zaradom. Ima ih, koji proti ovoj vrsti časovitog iseljavanja podižu

tisuću prigovora. Ima u Trstu jedan Dalmatinac, koji gdje god može govori proti emigraciji, te to obrazlaže time, što oni, koji se vrata i sobom par tisuća donese, ne će da dalje obraduju zemlje, odbijaju se od motike, postaju lijenčine, dok ne iskartaju i ne prorajtaju sve što su zaslužili. Medjutim znađe se pod izvjesno da je taj čovjek koji inače živi sjajno: jednostavno orobio jednog bogataša u Americi i onda sretno izbjegao ruci pravde. Mi naprotiv vidimo da onaj, koji se sa „nešto“ povratio kući umije da štediti, jer je u Americi shvatio vrijednost novca i odnošaj mu u podjeli rada; takovi ljudi počinju da racionalnije obraduju svoje polje, da samosvojno misle i na svoju ruku bud u čem posluju. Novac jednom poštenim ali krvavim znojem stečen ne baca se u ludo tako lako, naprotiv umije ga se više cijeniti. A mi znamo, da su američanski dolari spasili silesiju imanja iz kamatničkih ruku ili pak da ne odu na bubanj u bezčije.

O drugoj vrsti iseljenika progovorit ćemo opširnije u dojučem broju. N. K.

Dopisi.

Vijesti iz općine trogirске.

Trogir 22 lipnja 1913.

Narodna trogirska glazba propala. Sramotno, da ne može biti sramotnije!

Ova toli korisna i rodoljubna institucija za hrvatsku stvar u Trogiru, pokopana je, a to zaslugom današnjeg načelnika i op. upraviteljstva. Tko ne pozna trogirsku glazbu i njezine rodoljube bezplatne glazbare i velezasluznog starog učitelja Bozzatti! Zaludu rodoljublje prvih i zasluđe drugog, zaludu požrtvovno nastojanje dvojice upravitelja i nekih rodoljuba! Sve zaludu! — Intrige stanovitih izroda, koji vedre i oblače u općini trogirskoj, pobjediše, pod fatalnim gospodstvom braće Madirazza! Ruši se danomice sve što je dobrog za hrvatsku stvar. Grsti nam se i pomisliti, kakvi nenarodni, sebični i koristoljubivi elementi igraju danas glavne uloge u ovom gradu. Nepoznate oline podigoše glavu kao otrovne gljive iza dobre kiše. Dojučerašnji autonomnaši ili kakvi bezimenaš afaristi došuljaše se u hrvatske redove, te ih toče kao pogubni crvi. Ovakovi ljudi, koji hoće da se krste častnim hrvatskim imenom, po zanatu doušnici i narodne krvopije, tuguju i jadikuju nad propašću Turske, a divnim pobjedam na Balkanu se rugaju. Sjajne pobjede, još u povjesti ne zabilježene, kod Kumanova, Lile Burgasa, Kirkilise, Drinopolja, Skadra za njih su žalosni događaji. Dotle je bezobraznost te crne bezimene družbe bila dosegla, da je prigodom pobjede kod Drinopolja zehljevala da se zastave za taj svečani čas izvješene na čitaonici skinu.

Za danas upiremo prstom u opć. upravitelje gg. Katalinića, Munčića, Cacu i Lušića, te njih pozivamo na odgovornost za rasulo hrv. institucija. Zašto oni ne ustanu, zašto jednom odlučno ne progovore? Zar misle, da će kritikujući pogubni rad načelnika po kavanama i privatnim sastancima spasiti sebe. Mora da dobro znadu da su i oni odgovorni; dapače nositi će još veću odgovornost pred narodom od same braće, koja i ako se laćaju svih onih srestava javnosti poznatih, zna se u koju svrhu i za koje ciljeve to rade.

Gosp. upravitelji neće se spasiti, do obračuna doći će i oni. Njihova je dužnost, da odlučno istupe u pilanjima, za koja znadu da su pogubna i po hrvatsku stvar i po općinu.

Ne osudujemo mi načelnikova brata gg. Giovanni, vodju mjestnih autonomnaša, jer je njegov rad suglasan njegovom programu, koji i ako uspije da protura kakvog svog pristašu u opć. službu, mjesto Hrvata, radi

dobro za automašku stvar. Ali rade li dobro gg. prisjednici, koji kažu da hrvatski čute, — u što ne sumnjamo! — kad sve propuštaju, u svemu pogadjuju novoj pogubnoj struji?

Zar i oni ne imadu isto pravo glasa kao i načelnik, kome bi se mogli i morali jednom odvažno oprijeti?

G. M. Lučić javno je osudjivao sramotno ponašanje načelnika Madirazza prigodom velikog narodnog zbora u Zadru dne 24 studenoga 1912, te otvoreno vikao nepitan i netražen, da pošten čovjek nemože s načelnikom? Kad je netko kašnje njemu i drugim upraviteljima prebacivao, što se ne odvažte, te nek povuku opravdane posljedice, ispričavali su se da je mobilizacija, da bi mogao buknuti rat, te po tom da nije zgodan čas. Pogibelj rata davno je već minula, a gg. prisjednici ne održaše svoje riječi.

Treba li ovom postupanju komentara? Ako hoće dokaza, neka samo izvole, mi ćemo ih poslužiti.

Od sele nećemo se toliko osvrutati na načelnika, već na gg. prisjednike, koji će po nas biti veći krivci od samog velemožnog.

* * *

Naš grad pravo je Potemkinovo selo. Izvana perivoji, koji će upropastiti opć. financije, i onako već do bankrota dovedene za uzdržavanje; a u gradu, osobito u predgrađu Paške sve zapušteno. Smrad i skrajni nered na sve strane.

Nemamo javnih zahoda, osim jednog i to tako zapuštenog, da i malo pristojan čovjek nemože u nj. Glede mjesta pak čudimo se da i same vlasti ne posreduju.

Mjesto prkos perivoja, moglo se je lijepo onom svotom od kakovih 800 kr. uređiti jednu ulicu, sagraditi kakav potreban kanal ili slično.

Ali da, stalo načelniku za napredak i korist grada, glavno da zadovolji svojoj ambiciji ili prkosu. A gg. prisjednici?!

* * *

U Zagori i po drugim selima, usljed suše malo ili ništa vode, a općinu ni briga. Stalo načelniku i upraviteljima za Sraštke, Trolokve itd. Glavno da su oni tu, da nešto računaju, jer inače: „puoi tornare al tuo banchetto, sempre sarai . . . .“ itd. Kronista.

Iz Tribuna. 21/6 1913.

Čudnovatog li župnika glasovitog Don M. Berača koji se često poteže po sudu, a ne stidi se! — Na 18 t. mj. bila mu je rasprava s glavarom sela a na 19 t. mj. opet druga rasprava s učenicom Č. Šainom iz Vodica, koje su obe odgođene. — Čudimo se biskupu što nam više drži ovo nemirno stvorenje. I. Šognara.

Politički pregled.

Zadnje vijesti:

Srpsko-Bugarski bratoubilački rat već započeo! Beograd 25. lipnja. Prema zvaničnoj vijesti iz Skoplja, noćas oko jednoga sata veći odredi bugarske regularne vojske bez vidnoga razloga napadoše srpsku vojsku kod Zletova i Ratkovca, uslijed čega se razvila veća borba, koja još traje. Vijest je publicirana o podne, ali već poslije podneva prvih sati stale su stizavati daljne vijesti, prema kojim borba zauzima veliki opseg, jer Bugari narediše opće napredovanje vojske. Prema privatnim vijestima iz Egri-Palanke, Kumanova i Skoplja čarke su započele još jučer, a noćas kada su htjeli Bugari, da predju rječicu Zletovsticu bili su dva put suzbijeni. Od noćas prema istim glasovima tutnji topovska rika na više mjesta od strane tromeđe do Štipa. Bitke su krvave. Zvanično se najodlučnije poriče vijest bugarske agencije, da su Srbi potisnuti i da su imali velike gubitke. Prema vijestima vojnoga ministarstva

borbe se razvile povoljno po Srbe, a jedna privatna vijest govori o uništenju skoro cijelog bugarskog puka.

Beograd 26. Usljed vijesti, koje su stizavale jučer tekom cijeloga dana o sukobu kod Zletova o navali Bugara između Štipa i Palanke, sazvano je na večer ministarsko vijeće, koje je zaključilo, koje će mjere poduzeti e da zapriječii daljne komplikacije. Svakako nema sumnje, da se situacija silno pogoršala.

25. t. mj. navršilo se 10 godina stupanja na prestolja kralja Petra što je proslavljeno službama u svim crkvama. Koincidencija desetogodišnjice sa početkom neprijateljstva srpsko-bugarskim mnogo je komentirana.

Ruska je vlada ponovno pozvala presjednike balkanskih vlada da najvećom žurnošću odstrane spor, jer maloazijsko pitanje postaje sve akutnije. U Carigradu da se opet pripravlja pokret, koji ide za svrgnućem sultana. Buknuće jedne nove turske revolucije dovesti će do katastrofe turskog carstva i za to je neophodno nužno i žurno, da se prije toga uredi balkansko pitanje.

Srbija i Bugarska. Napetost među Srbijom i Bugarskom ponovno se je zaoštrila. Srpski ministar-predsjednik izjavio je članovima srpske narodne skupštine, da srpska vlada ne će nikako da odustane od svojega stajališta u sporu. Srpsko se stajalište može skupiti u ove četiri tačke:

1. Da se ni pod koju cijenu ne može ostati na doslovnoj bazi prvobitnog ugovora sa Bugarskom i da se taj ugovor mora revidirati dotično, da se mora dioba teritorija provesti na drugim osnovkama nego što su diobne odredbe ugovora.
2. Da se dioba mora provesti tako, da Srbija na jugu graniči sa Grčkom i to samo sa Grčkom tako da se bugarski teritorij ne protegne kao klin između Srbije i Grčke i da ostane Vardarska željeznica isključivo na teritoriju Srbije i Grčke, a Bugarska da ni na koji način i ni u kojoj formi ne graniči sa Albanijom niti joj se odviše približi.
3. Da nove granice od stare tromeđe do ispod Velesa budu dobre strateške granice naročito u okolini Krive Palanke i na Ovčem Polju, koje sačinjavaju ključ za odbranu Skoplja. Najposlije sporazumna je Srbija sa Grčkom da 4. u obostranom interesu mora biti dobrim razgraničenjem dobro zaštićena okolina Soluna. — Srbija, na svaki način, hoće da zadrži posjed na desnoj obali Vardara, pa će stoga otkloniti poziv Bugarske, da srpske čete odu iz tih krajeva, isto onako, kako je Bugarska odbila srpski predlog o demobilizaciji. Bugarska je vlada odbila i srpski zahtjev o reviziji savezničkoga ugovora. Srbija, u svojim mirovnim tendencijama, to ipak ne smatra uzrokom rata, pa će i dalje nastojati diplomatskim sredstvima izgladiti sve nesuglasice. Protivnim drugim vijestima, valja konstatovati, da u noti, kojom Bugarska odbija reviziju saveznoga ugovora, nije sadržan zahtjev, da srpske čete odu iz okupirane, t. zv. nesporne zone. Činjenica, što u noti, kojoj se odbija revizija, nema toga zahtjeva Bugarske, koji se još nalazi u noti, koja je odgovor na srpski demobilizacioni predlog, tumači se kao neznatno popuštanje od posvećajne bugarske intransigentnosti.

Zahtjev Bugarske na mješovitu okupaciju cijele sporne zone je neprihvatljiv i onemogućuje demobilizaciju. Srpska vlada ostaje pri predlogu, da se odmah pristupi bezuslovnoj redukciji vojske, da se presjednici ministarstva saveznih balkanskih država sastanu što prije u Petrogradu, radi pokušaja neposrednog sporazuma, a u slučaju neuspjeha, radi arbitraže na novoj i staroj osnovi svih onih spornih pitanja, koja se odnose na kondominijum, a ne tangiraju životne interese Srbije, između Bugarske s jedne strane a ostalih balkanskih saveznika s druge strane.

„Samouprava“ službeni organi iz Beograda donosi saopštenje koje se tumači kao potvrda verziji, da Srbija na osnovu objašnjenja ruskih ideja u Petrograd i pristaje na arbitražu, a Bugarska ima birati ili rat ili bezuslovnu arbitražu, što znači najširu arbitražu, dotično sporazum i da je stavljena ona pred neposrednu odluku. O tome, napeto se očekuje daljnje određenje Bugarske. Općenito se drži, da će Bugarska poći u Petrograd i arbitražu bezuslovno primiti.

Smatra se sigurnim polazak Pašića u Petrograd i pristanak Srbije na bezuslovnu arbitražu na širokoj osnovici. Uslijed toga opasnost rata barem za vrijeme petrogradske akcije smatra se otklonjena.

Treća srpska nota predana još u petak jasno izražava gledište Srbije. Da li će doći do sastanka još je posve neizvjesno. Neizvjesan je još i daljnji modus procedendi, jer su ovom notom prilično iscrpljena diplomatska sredstva Srbije. Odnosno daljnje taktike pojavile se izvjesne diferencije i u samoj vladi i usljed nesuglasice u krilu same vlade, Pašićev kabinet je predao kralju demisiju. Odluka o daljnjim mjerama stoji sada u ruci kraljevoj.

Pravi povod Pašićevoj demisiji dalo je nesporazumljenje u ministarstvu. Pašić je zastupao stanovište bezuvjetnog prihvata i poslušna obraničkom sudu ruskog cara, dočim je min. rata ustrajao u uvjetu revizije ugovora.

U Beogradu je Pašić ustegao svoju demisiju, a istupio iz ministarstva ratni min. Božanović i min. pravde Poličević.

Politički krugovi tvrde, da je Rusija predložila u Sofiji i Beogradu formulu novog kompromisa. Po toj formuli bi Bugarska dobila cijelu nespornu zonu Macedonije, a samo 2 grada pripala bi Srbiji kao nagrada za pomoć pruženu pri osvojenju Drinopolja. Nasuprot bi Srbija morala primiti svu spornu zonu.

Ruski car Nikolaj je, po spoljašnjemu ministarstvu, uputio ruske poslanike u Beograd, Sofiju i Atenu, da on odlučno stoji na stajalištu, da mu se imade prepustiti pravorijek u srpskobugarskom sporu. Ujedno izražava nadu, da će se balkanski saveznici pokoriti njegovu pravorijeku.

Iz Beča novine javljaju da predstoji posredovanje Njemačke, Engleske i Francuske i Italije kod Balkanskih saveznika, da se konflikt podastre obraničkom sudu velesila. U Berlinu se ova vijest demantuje.

Balkanske savezne države bezuvjetno traže ratnu odštetu. Kad se ova u principu prihvati, one će navesti vrele, iz kojih bi se ona mogla iscrpiti. Takovo bi vrelo bilo 3-postotni carinski prirez, na koji su velevlasti pristale za provedenje reformi u Makedoniji. Ovih 500.000 do 600.000 funti sterlinga godišnje moglo bi služiti kao baza za zajam od 10 do 12 milijuna sterlinga. Ovaj bi zajam poslužio kao jedan dio ratne odštete. Kad je priznat carinski prirez, Turska bi na se preuzela da daje sa svoje strane godišnice 250.000 funti sterlinga za istu svrhu. S druge se strane iz Pariza javlja, da su velevlasti pristale na ratnu odštetu balkanskim državama. Zagovaranjem ruskoga opunomoćnika na fin. konferenciji Refaelovića, zaključuje velevlasti pozvati delegate balkanskih saveznih država, neka predadu memorandum o svojim zahtjevima. U njemu bi imalo biti izloženo gospodarsko stanje balkanskih država prije i poslije rata. Iz toga bi se vidjelo, kolike su materijalne štete pretrpjeli saveznici radi rata i kolika bi im se, prema tomu, dopitala ratna odšteta.

Austrija u vanjskoj politici. Cinjenica, da austrijski parlament nije čestitao njemačkom caru Vilimu II., izazvala je veliku uzbuđenost u njemačkim krugovima, a ta je zavela referenta proračunskog provizorija dra. Steinwendera na izjavu, da je ipak čestitka caru izrečena, makar je parlament i nije odglasio. Ovu je izjavu međutim Steinwender morao opozvati, jer su svi Sla-

veni, a napose i Poljaci takovom žestinom na nju reagirali, da je čak i ministar-predsjednik Stürgkh morao intervenirati u prilog Slavena. — Dok se to dogodilo u Beču, u Pešti je je ministar-predsjednik grof Tisza držao govor, u kojem je u ime monarhije odgovorio na telegram ruskoga cara. Taj je govor grof Khuen karakterizirao kao dokaz, kako težiste vanjske politike monarhije prelazi opet u ruke Madžara, koji su i prije u njoj igrali važnu, odlučnu ulogu. I sam uvod govora grofa Tisze pokazuje tu tendenciju, da se obnovi stari upliv madžarski u izvanjskoj politici. Grof Tisza je objavio u svom govoru u ime monarhije, da se ona ne će dati uplivom ruskim potisnuti sa Balkana, već da će čuvati kao i dosada nezavisnost balkanskih država, koje imaju pravo samoodluke, pa i pravo, da medju sobom vode rat. — Istina je, da su Madžari od početka dualizma vodili veliku, da glavnu riječ u vanjskoj politici monarhije, pak je i čitava vanjska njena politika još uvijek vodjena onim smjerom, koji su joj Madžari udarili. I današnji međunarodni položaj monarhije, je njen. Odnosi prema drugim državama djelo su te politike, i ako je možda vodstvo te politike prešlo u druge ruke. Hoće li grofu Tiszi i grofu Khuen-Hedervaryu uspjjeti, da i to vodstvo vanjske politike dodje opet u ruke madžarske, to se ne može proricati, ali je sigurno, da će se slavenskim uspjesima u austrijskom parlamentu poslužiti u te svrhe.

Iz carevinskoga vijeća. Na sjednici 20. t. mj. prije dnevnoga reda, odgovorio je ministar za zemaljsku obranu Georgi na neke interpelacije, naročito u stvari otpušavanja rezervista. Tu je naveo, da pričuvnicima i njihovim porodicama podijeljene dosada potpore u iznosu od 12 milijuna kruna, a može se reći, da će ta svota porasti na 25 milijuna. Poslije ovoga govora prešlo se na treće čitanje budžetnoga provizorija, koji je prihvaćen. Nakon kratke debate provizorni je poslovnik primljen i njegova je valjanost produžena do 15. maja 2914. Pošto su riješene još neke manje stvari, predsjednik je zaključio sjednicu i saopćio, da će narednu sazvati pismenim putem. To će, po svoj prilici, biti tek u septembru ili oktobru.

Time je zaključeno ovo burno zasjedanje u parlamentu, a zastupnici odoše na ladanje.

Vanjska politika. Iz Rusije se javlja, da bi se imala raspustiti, ruska Duma, jer stranke su nesložne i rasprave zapinju. Vlada to demintira. Proslava tristogodišnjice Romanovih donijela je od nekoliko banka dar od 1,000,000 rubalja za dojenčad. — Car je u jednom ručnom pismu pohvalio Sazonova za njegovu uspješnu politiku naročito za posjet u Berlin i sastanak s engl. kraljem, te za uspjeh u balkanskoj politici. U Dumi je prigodom prorač. rasprave vanjskog ureda govoreno i o balkanskoj politici, o Srbiji i o Albaniji, koju nije Rusija pomagala stvarati. — U Njemačkoj se raspravljaju novi vojni zakoni, kojima se silno pojačava vojna snaga države. Osnove će biti u Reichstagu primljene, jer su samo socijalisti proti njih. Car Vilim slavi uz veoma veliko oduševljenje naroda svoj jubilej. Za vojne osnove je sigurno, da će biti primljene, tek se stranke bore otkud će se uzet pokriće za nje. — Španjolci imaju vrlo velikog okapanja u Maroku s ustašama. Uz to ondje prijeti štrajk socijalista radi te marokanske ekspedicije. — U Italiji vlada u Milanu veliki štrajk. — U Francuskoj je komora primila zak. osnovu o trogodišnjoj vojnoj službi, nakon što se vlada za nju vrlo energično zanzela. — Engleska vlada izradila je saboru spomenicu, u kojoj navješta okupaciju Persije.

Bilješke.

Iseljivanje u Srbiju. Iz Beograda javljaju: „U posljednje vrijeme osjeća se velika navala našeg svijeta iz Austro-ugarske raznog zanimanja u Srbiju, kamo dolaze radi

dobivanja mjesta u raznim granama državne službe (kao učitelji, željezničari, poštari, itd.), u svrhu privatne zarade (kao trg. pomoćnici, radnici, zanatlije itd.), u cilju otpočinjanja većih poslova sa kapitalom (raznih preduzeća) i naposljetku u cilju naseljavanja, (ekonomi i seljaci); osobito je veliki broj djaka, koji dolaze bez ikakvih sredstava sa namjerom da se ovdje školuju. Sva ta lica napuštaju svoja stara mjesta ne obavijestivši se prethodno o zakonima kod nas, o našim sadanjim prilikama; manje više su sva ovdje nepoznata, a ne donose nikakvih preporuka. Sudbina svih tih lica je ista. Svoja stara mjesta napuste ostavljajući da njihove pozicije zauzme tuđin. Iz zakonskih razloga ili iz nemogućnosti što se sada nalazimo u nesredjenom stanju ili što su nam ta lica nepoznata, ostaju i ovdje bez mjesta. To što ostaju i ovdje bez mjesta stvara kod njih razočaranje i tako je šteta od njihova dolaska dvostruka. Uza sve to padaju još i na teret raznim ovdašnjim ustanovama, koji je potpuno nepotreban, a podnosi se sada u ratnim prilikama vrlo teško.

Iz ovih razloga molimo uredništvo, da obavijesti svijet, da niko ni pod koju cijenu ne napušta svoje mjesto, a da se prethodno dobro ne obavijeste dali može u Srbiji naći službe ili zarade. To vrijedi za vrijeme koje će nastati, kada se ovdje riješe svi zapleti, a dotle ne treba niko ovamo ni da se kreće.“

Narodna obrana.

Zabranjene proslave. Mjesno c. k. kotarsko poglavarstvo zabranilo je proslavu narodnog blagdana na dan Sv. Ćirila i Metodaa. — Uprava željeznice je bila već dala tiskati oglase za posebne vlakove, koji će voziti iz Knina na Kosovo, ali ti oglasi nijesu dani u javnost, jer se uprava željeznica sjetila zadnji čas da su lokomotive pokvarene.

Sve su ove proslave zabranjene radi „javnog reda i mira“.

Postupak s vojnicima. Poznato je da su u Bosni sve mobilizirani, za vrijeme zadnje krize, i poslali vojnike u tuđi svijet — u Grac. Koliko su ti ljudi patili i tjelesno i duševno to oni sami pričati kad bog bude htjeo da ih vrate kući. Kroz ovo nekoliko mjeseci u Gracu, da ih je napušteno radi političkih razloga 140. Jedan je jučer bio osuđen na godinu dana teške kaznenice i jedan otiče pod optužbom radi toga što je glavio nad Skadrom. Svjedoka nema. Ali se zna da je Srbin i zna se da je na dan pada Skadra bio malo... napit!! To je dovoljno — dakako!

Tko je izdao Redla? Neke varšavske novine javljaju, da je neka študentkinja Ana Rodziewicz iz Varšave prva raskrinkala Redla. Študentkinja se bavila i sama špijunažom. Prije nekoliko tjedana ona je oboljela teško i na smrtnoj je postelji skrušeno priznala, da je špijunažu provodila u svezi s pukovnikom Redlom, s kojim je imala i ljubavni odnošaj. No već nakon dva mjeseca pukovnik špijun je ostavi na ojedilu, a ona je u aprilu otputovala u Beč, da mu se osveti, pa je ratnom ministru odaslala pismo, u kom je potanko oertala zločinačko djelovanje Redlova.

Narodni biljeg Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru dobiva se kod Družbinog Ravnateljstva u Opatiji. Biljeg je vrlo ukusno izrađen. Prigodom narodnog blagdana pruža se našem općinstvu lijepa zgodna, da tih biljega što više nabavi. Svako bi pravo hrvatsko pismo moralo biti ukrašeno biljegom Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Primamo od izvjestitelja iz Graca:

Djačka skupština u Gracu. Ove se je godine naše djaštvo odlikovalo osobitim makom u narodnim pitanjima. Da li je to dobar znak zrelijeg shvaćanja svojeg položaja, ili znak nedovoljnog zanimanja za javne stvari, ostavljam za zgodnije doba da o tom prozborim. Bilo kako bilo, mi smo se ovamo uz gotovo potpunu abstinenciju najmlađih ipak sastali, da izmjenimo nekoliko misli o našim jugoslavenskim prilikama i o pitanju

zagrebačke universe. Kol. Vukotić je dugo govorio o jugoslavenskom pitanju, te je njegov izvještaj zaslužio opće priznanje. Poslije duge debate, skupština je glasovala slijedeću resoluciju.

„Skupština Hrvata i Srba akademičara u Gracu izražuje svoje duboko ogorčenje nad događajima, koji se zbivaju na Balkanu medju srpskom i bugarskom braćom.

Skupština tom prilikom izražuje živu želju, da će koliko s jedne, toliko s druge strane popustiti, te tim omogućiti složan i bratski rad i dalje na Balkanu u korist čitavog Slavenstva, protiv zajedničkog nam neprijatelja“.

Kol. Ivčević našao je dovoljno krepkih riječi da osudi vječno zatezanje u riješenju sveničilnog pitanja i zorno prikazao situaciju usljed novog eksperimenta sa sarajevskim fakultetom, kojim koće da nas se ponovno otrgne od „majčinog mlijeka“, kako je Kol. Ivčević zgodno opazio. Burno povladivanje slijedilo je njegove logične izvode.

Izabran je odbor od tri lica, koji će se dogovoriti sa ostalim djacima drugih Univerza, u svrhu zajedničke akcije u pitanju zagrebačke universe.

Vidovdan u Gracu. Srpsko akad. društvo „Srbadija“ u Gracu priredjuje na Vidov dan slavensku zabavu.

Prof. V. Perić štampao je u katoličkom listu „Grazer Volksblatt“ uvodnik o jugoslavenskom pitanju. Graz 25./6.

Upravi „Društva srednjoškolskih profesora u Dalmaciji (Spljet) stigli su slijedeći prinosi u „Zakladu Dr. Tripa Simovića“ za potpomaganje siročadi društvenih članova: da počasti uspomenu pok. Dr. T. Simovića A. pl. Grisogano kr. 10.—, Don F. Ivanišević (Jesenice) kr. 6; da počasti uspomenu pok. kap. E. Radoničić upprav M. Ježina kr. 5; prof. R. Pian kr. 3; prof. Dr. P. Kolendić kr. 2; prof. A. Bradanović kr. 2; prof. Š. Štuk kr. 2; prof. K. Ganza kr. 3; prof. R. Krainer kr. 2; prof. I. Maričić kr. 2; prof. A. Katunarić kr. 2; da počasti uspomenu pok. A. Šupuk Obitelj prof. K. Barbetti kr. 6. — Darovateljnim upravama najljepše zahvaljuje.

Za jedan „rendezvouz“ pet mjeseci u tamnici! Nekidan je vrhovno sudište u Beču riješilo Srbijanca Miloša S. medicinara u Innsbuku, radi sumnje, što bi on bio htio da izvede atentat u Beču, u slučaju rata izmedju Srbije i Austrije.

Miloš S. bio se zaljubio u neku kelnericu, Anna Vach, iz kafane „Central“ u Innsbuku; te je još u novembru prošle godine zamolio istu, da mu dodje na „rendezvouz“, jer da je on strašno voli! Kelnerica na to nije pristala, a naš Miloš će njoj, kako je on nesretan i da neće dugo živjeti; da on pripada jednom anarhističkom društvu, te da je obećao svečano, ako bukne rat izmedju Srbije i Austrije, da će počinuti atentat — s bombom! — „Ali ne u Innsbuku?“ zapita ga Anna. — „Ne, u Beču!“ — „Na Cara?“ — „Ne, na drugu psobu, koja mu je blizu!“

Je li taj razgovor odgovarao intenciji našega Miloša, ne znamo; znamo samo da je bilo u novembru mjesecu.

Nedjutim je kelnerica otputovala, a naš Miloš zaboravio i Anu i ljubav i... atentat s bombom!

U januaru Miloš je bio uapšen radi sumnje i t. d. Eto što se dogodilo: kelnerica jedne večeri pripovijedala razgovor, što ga je imala s Milošom svojim roditeljima. Njezin otac da spasi jedan život i jednu dušu — kao pravi pobožni čovjek! — prijavi slučaj policiji, a ova drž. odvjetništvu u Innsbuku.

Na prvoj raspravi Miloš je bio riješen; drž. odvjetnik se apelirao na Vrhovno Sudište u Beču, koje ga je poslije pet mjeseci istražnog zatvora potpuno riješilo. A sve za jedan „rendezvouz“!

Hrvati! Sjetite se narodnog blagdana Družbe Ćirilo-Methodske.

Iz mjesta.

Ljetni odmor, koji po pravu ide svakog radnika, dobili su i tipografi naše tiskare za čitavu dojučeršnju sedmicu; stoga ćemo za slijedeći put izostati s izdavanjem lista, ali ćemo zato čitatelje ošteti obilnim gradivom u drugim brojevima.

Zapljena: I zadnji put — kao uvijek bili smo zaplijenjeni. Brzo ćemo slaviti jubilej stote (100) zapljene „Naprednjaka“ pak ćemo na banket priređen u tu svrhu pozvati naše drž. odvjetnike, a servirat ćemo ih paragrafima o „slobodi štampe“.

Predplatnici neka nam čim prije plate zaostalu predplatu, ako hoće da i oni sudjeluju tom sjajnom jubileju našeg lista!

„Sokol“. Prošle nedjelje bila je izvanredna skupština mjesnog „Sokola“ za biranje nove uprave. Biranje je prošlo mirno. Starostom je biran Dr. Krstelj. Protivna stranka (Dulibičevići) nije se prikazala.

Suvišna briga. Naše poglavarstvo dan prije sokolske skupštine i na dan biranja opsjednulo je vas grad žandarmerijom. Kažu da je i vojska bila konsignirana, a da su i suci istražitelji bili u permanentnoj službi.

Ne znamo, je li i sanitetski odio bio spreman.

Da budu postavili još dva kanuna na Vidakušu, bilo bi nam kao na frontu srpsko-grčko-bugarском.

Glavni suradnik mjesne „Hrv. Riječi“ g. Ilija Despot putuje u Zagreb da nastavi pravničke nauke, nakon što je svojim savjesnim i marljivim radom stekao simpatije cijele okoline, te nastojao da održi list na dostojnoj visini.

Teutonska ugladjenost. Sinoć oko 7 sati jedan „Wachmeister“, dodijeljen vojničkoj radiotelegrafskoj postaji, tipkajući po ledjima jedno štene ispred vratiju iste postaje oslovi ga teutonskom finoćom: „Makaković edel von Dalmatien.“ „Donosimo radi zaslužene nagrade ili „Belobunga“, da ga starješine nebi zaboravili.

U nedjelju 6 jula priređuje se veliki zabavni izlet u velebnu „Biševsku Modru Špilju kod Visa“ (koja je pravo prirodno čudo, te se može takmiti sa svijetskom „Modrom Soiljom“ u Napulju). Izlet će slijediti s brzim i udobnim parobrodom „Nada“ društva „Dalmatia“. Polazak iz Šibenika u 4¹/₂ sati u jutro. Dolazak pred Biševo u 9¹/₂ sati u jutro. Pregledavanje Špilje do 12. Dolazak u Vis na 1 sat pos. pod. Polazak iz Visa u 3¹/₂ sata po podne. Dolazak u Šibenik u 8¹/₂ sati na večer. Na parobrodu

bit će služba na buffett sa bogatom opskrbom hladnih jela i friška piva, te drugih inih zabava. Cijena putovanja uključeno pregledavanje Špilje na naročitim ladicama **8 kruna**. Djeca plaćaju polovinu. Umoljavaju se p. n. gg., koji namjeravaju učestvovati ovom krasnom izletu, da se prijave kod g. K. Margetića najdalje do četvrtka dne 3 jula. Za gg. koja budu to željela, ako se prijave na vrijeme, bit će pripremljen objed na Visu.

NB. Izlet će slijediti samo u slučaju dovoljnog broja izletnika. Gg. izletnici morat će platiti voznu kartu kad se prijave za izlet. U slučaju da izlet ne bude novac će biti povraćen. Gg. stranci koji budu želili učestvovati mogu se obratiti na g. K. Margetića poslavši iznos za voznu kartu. Za sve drugo obratiti se na g. K. Margetića.

Svi građani, što znadu za ugodnost mora i krasotu naše obale neka u nedjelju pohode ovu špilju, taj „hram velebn“ — kako je nazva Tresić u jednoj svojoj pjesmi Biševskoj špilji“.

Književnost.

„Hrvatski Sokol“ — časopis. za promic. tjelovj. — Glasilo Hrv. sok. saveza.

„Gajret“ list za društvene poslove i za narodno prosvjećivanje. Sarajevo. br. 6 i 7. „Srpski Književni Glasnik“. Beograd. 1. Juna. Sadržaj obilan. Preporučamo.

Obavijesti uredništva.

Dopisniku — Knin: Radi preobilja gradiva i jer predugo ne mogosmo uvrstiti odmah. U narednom broju tiskati ćemo sve.

Dopisniku Omiš — Kao priopćeno možemo uvrstiti uz odgovornost jednog od interesovanih, samo nas obznanite!

Kronisti Trogir: Ostalo ćemo dojučeršnji put. Šaljite redovito, ali kraće! Srdačni pozdrav!

Čast mi je javiti p. n. cijenjenom občinstvu, da sam otvorio u „Širokoj Ulici“, u prizemlju kuće R. Vlahov, svoju moderno urejenu

SLASTIČARNICU

opskrbijenu najbiranijim slatkišima, kao što inim predmetima, koji u slastičarnu spadaju. Izragujem na potpuno zadovoljstvo sve vrsti slatkiša prigodom ženidbe, krštenja i t. d.

Preporučam za mnogobrojni posjet i bilježim se 16 **Stevo Mandić.**

PUČKA ŠTEDIONICA

U ŠIBENIKU

sa K 600.000 - jamčevne glavnice.

Prima novac od članova. Najmanji je ulog K 0:50 sedmično, koji traje 4 godine do uplaćene svote od K 104:—, što predstavlja jednu dionicu.

Prima novce na štednju od K 5:— unapred, te ga ukamaćuje sa 4¹/₂-5% plaćajući sama rentni porez.

Prima novce u tek. računu, a vrši najtočnije sve naloge vlasnika istih.

Izdaje (samo zajmove članovima) na mjenice, obveznice, uknjižbu i u tek. računu.

11

PIO TERZANOVIĆ

Šibenik

Velika zaliha za ljetnu sezonu

MUŠKIH ODIJELA

Najmodernijeg kroja uz vrlo

umjerene cijene

25-52

NE BOJI SE UTAKMICE.

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cijenjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se je u zadnje vrieme nalazio „Hotel Velebit“ koji sada prestaje.

Preporuča se naklonosti starih prijatelja i cijenjenog občinstva, koji će u „Hotelu Krka“ naći sve najmodernije konforte.

Sa veleštovnjem
46 **FRANE CRLJENKO**

Preuzima
novčane uloge

te ih ukamaćuje sa

4¹/₂ | 0 | 0 - 4³/₄ | 0 | 0

na uložne knjižice.

Dionička glavnica
80 milijuna

Središnjica u PRAGU,
utemeljena god. 1868.

Pričuvene zaklade
23 milijuna

Živnostenská Banka Podružnica u Trstu

Brzojavni naslov:
„Živenstenská“

VIA NUOVA N.o 29.

Telefon:
N. 2157 — 1078

19-52 **IZVRŠUJE SVE BANKOVNE POSLOVE.**

Uloge u

TEKUĆEM

računu

ukamaćuje prema

sporazumu.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA — PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU - DIONIČKA GLAVNICA Kr.

2.000.000 - PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPI-

25-52

RA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.